

**İLGİLİ KANUNLARDA ÖNGÖRÜLEN
DEĞİŞİKLİK TEKLİFİ TASLAKLARI**

- 1- İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ TASLAĞI**
- 2- KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ İLE FONLARIN TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNCE DENETLENMESİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ TASLAĞI**
- 3- KALKINMA PLANLARININ YÜRÜRLÜĞE KONMASI VE BÜTÜNLÜĞÜN KORUNMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ TASLAĞI**
- 4- AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ TASLAĞI**

KANUNLARDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER VE BU DEĞİŞİKLİKLERİN YAPILMA GEREKÇESİ

TBMM İçtüzüğü'nün değiştirilmesiyle birlikte kanunla kurulmuş komisyonların kuruluş kanunlarında yeni içtüzükle uyumu sağlayacak değişiklikler yapılması zorunlu hale gelmiştir. Kanunla kurulan komisyonlar Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonudur. Söz konusu kanunlarda yapılan değişikliklerle, bir taraftan kendi aralarında, diğer taraftan diğer komisyonlarla paralel hale getirilmeleri sağlanmıştır. Bu yöntemle içtüzükte bir değişiklik yapıldığında, kanunla kurulan komisyonların da kanunlarında değişiklik yapma ihtiyacı ortadan kaldırılmıştır. Yapılan değişikliklerle bu komisyonlar daimi ihtisas komisyonu haline getirilmiş ve bu komisyonların İçtüzükte sayılan diğer komisyonların kullandığı yetkileri kullanmaları olanaklı kılınmıştır.

Kanunla kurulan komisyonlar, yeni değişikliklerden sonra genel hükümler bakımından içtüzüğe tabi hale gelmekte, özel görev ve yetkileri bakımından kendi kanunlarını kullanmaktadırlar. Komisyonlar hem oluşumları, hem görev ve yetkileri ve ham de yapı ve işleyişleri bakımından diğer komisyonların tabi olduğu İçtüzük maddelerine tabi kılınmış ve kanunlarda bu konuda ayrıca düzenleme yapılmamıştır.

Yeni içtüzük komisyonların görev ve yetkilerini yeni bir anlayışla düzenlediğinden, komisyonlara havale sistemi de değiştirilmiş, esas ve tali komisyon ayrımı kaldırılmış, komisyonlar arası görüş alışverişi kolaylaştırılmış ve Genel Kurul ile komisyonlar arasındaki işbölümü yeniden düzenlenmiştir. Bu yeni anlayış komisyonlarda yapılan bir görüşmenin başka bir komisyonda ya da Genel Kurulda tekrarlanmaması esasına dayalıdır. Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkında Kanun İçtüzüğü'nün bu yeni anlayışına engel olabilecek kimi hükümler taşımaktadır. Bu nedenle söz konusu kanunun iki maddesinde değişiklik yapılarak kimi tasarı ve tekliflerin Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmesi zorunluluğu kaldırılmıştır. Böylece kalkınma planı ile ilgili her tasarı ya da teklifin Plan ve Bütçe Komisyonunda esas komisyon havale edilmesi zorunlu olmaktan çıkarılmış, Plan ve Bütçe Komisyonunun TBMM'ye gelen işlerin büyük çoğunluğunda esas komisyon olması ve komisyonun ağır iş yüküyle karşı karşıya kalması önlenmiştir. Bu suretle işlerin komisyonlar arasında daha dengeli dağıtımının yapılmasına olanak tanınmıştır.

**İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ TASLAĞI**

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ TASLAĞI

MADDE 1 – 5.12.1990 tarihli ve 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununun başlığı ve metninde geçen “İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu” ibareleri “İnsan Hakları Komisyonu” olarak ve 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 1- Bu Kanunun amacı, insan haklarına saygı ve bağlılığı esas alarak; Türkiye’de ve dünyada bu konudaki gelişmeleri izlemek, araştırmak ve incelemek suretiyle uygulamaların veya mevzuatın bu gelişmelere uyumunu sağlamak, başvuruları incelemek ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün daimi ihtisas komisyonlarına verdiği görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisinde İnsan Hakları Komisyonunun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.”

MADDE 2 – İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3- Türkiye Büyük Millet Meclisinde İnsan Hakları Komisyonu TBMM İçtüzüğü hükümlerine göre kurulmuştur.

MADDE 3 - İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununun 4 üncü maddesinin (c) ve (e) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün daimi ihtisas komisyonlarına verdiği görevleri yerine getirmek,”

“e) İnsan haklarının ihlale uğradığına dair iddialar ile ilgili başvuruları araştırıp incelemek veya gerekli gördüğü hallerde ilgili mercilere iletmek”

MADDE 4 - İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**Madde 5-** İnsan Hakları Komisyonu görevleri ile ilgili olarak genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile özel kuruluşlardan kanunlarda öngörülen usullere uymak koşuluyla bilgi istemek ve buralarda inceleme yapmak, ilgililerini çağırıp bilgi almak yetkisine sahiptir. Kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile özel kuruluşlar Komisyon tarafından istenilen bilgi, belge veya dokümanları vermekle yükümlüdür.

Komisyon, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler veya insan hakları alanında faaliyet gösteren dernek, vakıf gibi sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının çalışmalarından yararlanabilir.

Komisyon bakanları, üst düzey kamu görevlilerini, uzmanları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerini bilgi vermeleri için komisyona çağırıp dinleyebilir veya yazılı görüş isteyebilir. Komisyon İçtüzükte daimi ihtisas komisyonlarına tanınan yetkileri de kullanır ve Ankara dışında da çalışabilir.

MADDE 5- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 6- İnsan Hakları Komisyonu TBMM İçtüzüğünde daimi ihtisas komisyonları için öngörülen çalışma esas ve usullerine tabidir.

Komisyon, incelemelerini alt komisyonlar kurmak suretiyle de yapabilir. Komisyon, acil durumlarda kullanılmak üzere Başkanlık Divanına alt komisyonlar kurma yetkisi verebilir. Komisyon Başkanı gecikmesinde sakınca bulunan hallerde sonradan Komisyona bilgi vermek kaydıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla temas edebilir, bunların temsilci veya görevlileriyle görüşebilir.

Komisyon, görevleri ile ilgili olarak hazırladığı raporları Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Bu raporlar Danışma Kurulunca Genel Kurul gündemine alınabilir; bu durumda bu raporlar üzerinde genel görüşme yapılır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca, Komisyon raporları Başbakanlık ve ilgili bakanlıklara gönderilir.

Komisyonun gerekli görmesi halinde; inceleme konusunun sorumluları hakkında genel hükümlere göre kovuşturma veya işlem yapılabilmesi için, Başkanlıkça Komisyon raporu ilgili mercie gönderilir.

Komisyon çalışmaları ile ilgili olarak, yurt içi ve yurt dışı görevlendirmelere ait giderler, Komisyonun Kararı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının onayı ile 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçesinden karşılanır.

İnsan Hakları Komisyonunun çalışmalarında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde TBMM İÇtüzüğü hükümleri uygulanır.

MADDE 6- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununa 6 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 7 nci madde eklenmiş ve sonraki madde numaraları teselsül ettirilmiştir.

“Başvuruların Alınması.

Madde 7- Komisyona yapılan başvurularda, başvuru sahibinin adı-soyadı ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması gerekir. Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası belirtilmek suretiyle elektronik başvuruda bulunulabilir. Tüzel kişiler tarafından elektronik posta yoluyla yapılacak başvurular, tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası belirtilmek suretiyle ve yetki belgesiyle birlikte yapılabilir. Yetki belgesi de elektronik ortamda gönderilebilir.

Başvuruların derhal kayıtları yapılır. Başvuru tarihi kaydın yapıldığı tarihtir. Posta yoluyla yapılan başvurularda dilekçenin ulaştığı tarih başvuru tarihidir. Komisyonca başvuru sahibine imzalı ve kaşeli alındı belgesi verilir.

Elektronik ortamda yapılacak başvurularda, elektronik postanın Komisyona ulaştığı tarih başvuru tarihidir, ancak resmi tatil günlerinde elektronik posta yoluyla yapılan başvurular resmi tatilin bittiği ilk iş günü yapılmış sayılır.

MADDE 7- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununa aşağıdaki madde, 8 nci madde olarak eklenmiş ve diğer madde numaraları teselsül ettirilmiştir.

“İncelenmeyecek Başvurular.

Madde 8- Komisyona yapılan başvurulardan;

- a) Belli bir konuyu ihtiva etmeyenler,
- b) Görülmekte olan bir davayla ilgili olanlar,
- c) Başvuruda bulunması gereken hususlardan herhangi birini taşımayanlar,
- d) Dilekçe hakkının kötüye kullanılmasına sebebiyet verenler,
- e) İstenildiği halde gerekli bilgi ve belgeleri içermeyenler,
- f) İnsan haklarının ihlâlâ uğradığı iddiasını içermeyenler,

İnceleme ve araştırmaya konu yapılamaz. Gerekli hallerde bu husus başvurana bildirilir.

MADDE 8- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununun mevcut 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İnsan Hakları Komisyonu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale olunan işleri ve doğrudan komisyona intikal eden başvuruları inceler.

MADDE 9- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununun 8 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11- Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ile Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2 nci maddesinde, “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, *insan haklarına saygılı*, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.” ifadesine yer verilmiştir. Anayasamız bu hükümle insan haklarına saygılı Devlet olmanın Cumhuriyetin niteliklerinden olduğunu ifade etmiştir.

Anayasamızın 5 inci maddesinde de, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmayı, devletin temel amaç ve görevleri arasında saymıştır.

Anayasal ilke olarak insan hakları ile ilgili en temel ilkeler bu şekilde ifade edilmiş ve belirtilen amaçlara ulaşabilmek için de çeşitli kurumlar kurulmuş veya organlar oluşturulmuştur. Bunlardan bir tanesi de, 05 Aralık 1990 tarihinde kabul edilip, 08 Aralık 1990 gün ve 20719 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanıp yürürlüğe giren, 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde ve kendi üyelerinden oluşturulan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu’dur. Anılan Kanunun yürürlüğe girdiği 08 Aralık 1990 tarihinden bugüne kadar yaklaşık olarak 18 yıl geçmiştir. Öte yandan çağımızın en önemli ortak değerleri arasında yer alan “insan hakları” kavramına karşı millî duyarlılık hızla artmıştır. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu bu alanda önemli görevler üstlenmiştir. Bu önemli görevi daha etkin ve zamanında yerine getirebilmesi için Komisyonun kuruluşunu düzenleyen Kanunun yeni baştan ve günün ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde düzenlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Teklif bu ihtiyaç doğrultusunda, Komisyonun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarını yeniden düzenlemektedir.

**KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ İLE FONLARIN TÜRKİYE BÜYÜK
MİLLET MECLİSİNCE DENETLENMESİNİN DÜZENLENMESİ
HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ TASLAĞI**

**KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ İLE FONLARIN TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET
MECLİSİNCE DENETLENMESİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ TASLAĞI**

MADDE 1- 1983 tarihli ve 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun başlığı “Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesi Hakkında Kanun” olarak değiştirilmiş ve 2’nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesindeki “ile” ibaresi ile ikinci cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 3346 sayılı Kanunun “Komisyonun Kuruluşu” başlıklı 3’üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen “seçilecek” ibaresi ile “Bu Komisyon üyelikleri için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi üç yıldır” ibaresi ve maddenin ikinci fıkrası metinden çıkarılmıştır.

MADDE 3- 3346 sayılı Kanunun “Komisyona Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Katip Seçimi” başlıklı 4’üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4- 3346 sayılı Kanunun “Altkomisyonların ve Raportörlerin Seçimi” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile ikinci fıkrasında geçen “Sözcü” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 5- 3346 sayılı Kanunun “Komisyonun İnceleme Usulleri” başlıklı 7’nci maddesinin ikinci fıkrasındaki “90 gün” ibaresi “bir yıl” olarak değiştirilmiş ve beşinci fıkrasının son cümlesine “yetkilileri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Komisyonun gerekli gördüğü diğer kamu kurumlarının temsilcileri ” ibaresi eklenmiş; son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyonun, bütün kamu iktisadi teşebbüslerini kapsamı gereken, tasvibe ve genel görüşmeye sunulan raporları Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca Meclis Resmi Bülteninde yayımlanır ve Hükümete iletilir.”

MADDE 6- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı yürütür.

GENEL GEREKÇE

KİT'lerin denetimi Anayasanın 165 inci maddesi uyarınca 02/04/1987 tarihinde çıkarılan 3346 sayılı “*Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun*” la düzenlenmiştir. Ancak, 3346 sayılı Kanunun kabul edildiği 1987 yılından bu yana meydana gelen değişiklikler, Kanunun bazı hükümlerinin hem Anayasa hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ile uyumsuz hale gelmesine yol açmıştır. Bu uyumsuzlukları gidermek amacıyla, 3346 sayılı Kanunun bazı maddelerinde değişiklik yapılması zorunlu olmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 1980’li yıllardan itibaren fon uygulamalarının artması ile bozulan malî disiplinin yeniden tesis edilmesi, maliye politikalarının etkinliğinin artırılması ve fonların belirli bir malî disipline kavuşturulması amacıyla 1992 yılında T.C. Merkez Bankası nezdinde Müşterek Fon Hesabı açılarak tüm fonların gelirleri bu hesaptan geçirilmeye başlanılmıştır. 1993 yılında ise fonların büyük bir kısmı bütçe kapsamına alınmıştır. Fon politikalarının temel hedefi bütçe kapsamındaki fonların faaliyetlerinin ilgili genel ve katma bütçeli kuruluşlar tarafından üstlenilerek, fonların zaman içerisinde tasfiye edilmeleri olarak belirlenmiştir. Bu hedef doğrultusunda, 57’nci Hükümetin uygulamaya koyduğu Ekonomik İstikrar ve Enflasyonla Mücadele Programı ile; bütçe kapsamı içinde bulunan 61 fondan 45’inin 2000 yılı Ağustos ayı, kalan fonların ise 2001 yılının ilk yarısı içerisinde, bütçe kapsamı dışındaki fonlardan kaldırılmasına karar verilenlerin 2000 yılı Haziran ayına kadar

tasfiye edilmesi, ayrıca bütçe içi ve dışında yeni fonlar oluşturulmaması kararlaştırılmış ve bu suretle Devletin gelir ve giderlerinde birliğin ve şeffaflığın sağlanması amaçlanarak 21/02/2001 tarihinde 4629 sayılı “Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun” kabul edilmiştir. Böylece, bütçe içine alınan fonlar, Komisyonun denetim kapsamından çıkmış ve 2001 yılından sonra denetim süreci sona ermiştir. Bu nedenle de 3346 sayılı Kanunun başlığının yeniden düzenlenmesi gerekli olmuş ve “ile Fonların” ibaresi başlıktan çıkarılarak, Kanunun başlığı, “Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun” olarak değiştirilmiştir.

Kanunun 2’nci maddesinin üçüncü fıkrasında yalnızca T.C. Merkez Bankası ile ilgili kapsam dışı durum belirten hüküm kaldığından, herhangi bir anlam ifade etmeyen ikinci cümle metinden çıkarılmıştır.

MADDE 2- Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan bütün ihtisas komisyonları ile ilgili düzenlemeler İçtüzük’te yer almaktadır. Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu da bu düzenlemelere tabi olacaktır zira 3346 sayılı Kanunun “Uygulanacak İçtüzük” başlıklı 13’üncü maddesi, Komisyonun ve altkomisyonların çalışmalarında, bu Kanunda sarahat olmayan hallerde Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün uygulanacağı hükmü yer almaktadır. Bu nedenle, İçtüzükteki düzenlemelerin Kanunda da yer alması gerekli görülmemiş ve madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3- Yukarıdaki gerekçe bu madde değişikliği için de geçerli olup, 3346 sayılı Kanunun 4’üncü maddesinde düzenlenen husus, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde zaten düzenlendiğinden, benzer bir hükmün Kanunda yer alması gerekli görülmemeyerek yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4- Bu maddeyle kaldırılan hüküm, altkomisyonların görev süresiyle ilgilidir. Komisyon üyeliklerinde bir yasama dönemi içinde meydana gelecek değişikliklerle birlikte altkomisyonların da yenilenmesi zaten kendiliğinden gündeme geleceğinden, 3346 sayılı Kanunun 5’inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinin madde metninden çıkarılması uygun görülmüştür. Kaldı ki Anayasa değişikliği ile TBMM’nin görev süresi 5 yıldan 4 yıla indirilmiş ve yukarıdaki maddelerde yer alan düzenlemelerdeki süreler geçersiz kalmıştır.

Yeni İçtüzükte Komisyon Başkanlık Divanında Sözcü Üyeye yer verilmediğinden “Sözcü” ibaresi de metinden çıkarılmıştır.

MADDE 5- 3346 sayılı Kanunun 7’nci maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesindeki “90 gün” ibaresinin “bir yıl” olarak değiştirilmesi uygun görülmüştür. Zira, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Raporlarının Aralık ayı sonu itibariyle Komisyona intikal ettiği düşünöldüğünde, altkomisyon denetimlerinin tamamlanıp altkomisyon raporlarının Komisyona gönderilmesi ve bu süreci takiben (Üst) Komisyon denetimlerine başlanarak bitirilmesi için 90 günlük süre yeterli olamamakta, dolayısıyla 90 günlük süre koşuluna uyulmasıyla ilgili sıkıntılı bir durum ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, şimdiye kadarki uygulamaların paralelinde, bütün denetimlerin bir yıl içinde tamamlanması koşulunun daha gerçekçi olacağı görülerek bu değişiklik yapılmıştır.

7’nci maddenin beşinci fıkrasının son cümlesinde, Komisyonun çalışmaları sırasında toplantılarda temsilcileri bulunacak kamu kurumları sayılmış ve bu kurumlar, ilgili bakanlık, DPT, Hazine Müsteşarlığı ve Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu ile sınırlandırılmıştır. Bu cümleye eklenen “...ve Komisyonun gerekli gördüğü diğer kamu kurumlarının temsilcileri ” ibaresi ile toplantıda hazır bulunacak kurumlarla ilgili bir esneklik getirilmesi amaçlanmıştır. Zira, düzenleyici ve denetleyici üst kurulları başta olmak üzere, diğer bazı kurumların temsilcilerinin de toplantılarda bulunmaları gerekli olmaktadır.

Hacimli olan Komisyon raporlarının bastırılarak dağıtımını yerine farklı şekillerde yayımlanabileceği düşünöldüğünden İnternet ortamında yayıma da imkan verecek şekilde raporların basım ve dağıtımını düzenleyen son fıkra değiştirilmiştir.

MADDE 6- Yürürlük maddesidir.

MADDE 7- Yürütme maddesidir.

**KALKINMA PLANLARININ YÜRÜRLÜĞE KONMASI VE
BÜTÜNLÜĞÜN KORUNMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ TASLAĞI**

**KALKINMA PLANLARININ YÜRÜRLÜĞE KONMASI VE BÜTÜNLÜĞÜN
KORUNMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ TASLAĞI**

MADDE 1- 30/10/1984 tarihli ve 3067 sayılı Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğün Korunması Hakkında Kanunun 2'nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 3067 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları metinden çıkarılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı yürütür.

GENEL GEREKÇE

TBMM İçtüzüğü komisyon çalışmalarını ve kanun yapım sürecini ayrıntıları ile düzenlemiştir. Yeni İçtüzükte birden fazla komisyona havale sistemi kalktığından, tüm komisyonların kalkınma planlarına uygunluğu gözetmesi zaten gerektiğinden 3067 sayılı Kanunda yer almasına ihtiyaç duyulmayan hükümlerin çıkarılması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Kanunun 2'nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilk cümlesi kalkınma planlarının Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüleceğini zaten öngörmüştür. Bu Komisyonun Anayasanın 162'nci maddesinde düzenlenen Komisyon olduğu açıktır. Bu nedenle gereksiz tekrar niteliğinde olan ikinci cümle metinden çıkarılmıştır.

MADDE 2- Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilecek işleri düzenleyen fıkralar metinden çıkarılmıştır. Tali-esas komisyon ayrımı ortadan kalkmıştır. İçtüzüğün gerekçesinde hangi komisyonların ne tür içerikte kanun tasarı ve tekliflerini görüşeceği de gösterilmiştir.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

**AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ TASLAĞI**

AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ TASLAĞI

MADDE 1- 15/ 4 / 2003 tarih ve 4847 sayılı Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Kanununun başlığında ve maddelerinde geçen “Avrupa Birliği Uyum” ibareleri “Avrupa Birliği İşleri” şeklinde ve 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Amaç ve kapsam

Madde 1. - Bu Kanunun amacı; Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılım sürecine ve katılım sonrasına ilişkin gelişmeleri izlemek ve müzakere etmek, Avrupa Birliğindeki gelişmeleri takip etmek ve gelişmeler konusunda hükümetten ve ilgili kuruluşlardan bilgi almak; bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek; Türkiye'deki mevzuat ile Avrupa Birliği Müktesebatı arasındaki uyumu araştırmak ve hükümete öneride bulunmak; ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün daimi ihtisas komisyonlarına verdiği görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan Avrupa Birliği İşleri Komisyonunun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.”

MADDE 2 – 4847 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ Komisyonun kuruluşu

Madde 2- Türkiye Büyük Millet Meclisinde Avrupa Birliği İşleri Komisyonu TBMM İçtüzüğü hükümlerine göre kurulmuştur.

Avrupa Birliği İşleri Komisyonu üyeleri belirlenirken İngilizce veya Fransızca'yı anlama, konuşma ve yazma düzeylerinde iyi bilen, Avrupa Birliği hukuku alanında uzman milletvekillerine öncelik tanınır.

Siyasi parti gruplarının Avrupa Birliği İşleri Komisyonu üyeleri aynı zamanda Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunun da üyeleridir.”

MADDE 3 – 4847 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyonun görevleri

Madde 3.- Avrupa Birliği İşleri Komisyonunun görevleri şunlardır:

a) Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün daimi ihtisas komisyonlarına verdiği görevleri yerine getirmek,

b) Katılım sonrasında Avrupa Birliği ile müktesebat uyumunu gerçekleştirmek amacıyla AB mevzuatını incelemek ve bu inceleme sonucu elde ettiği bilgiler doğrultusunda hükümete kanun tasarısı hazırlanması yönünde önerilerde bulunmak,

c) Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılım sürecine ve katılım sonrasında ilişkin gelişmeleri izlemek ve müzakere etmek,

d) Hükümetin AB üyelik süreci ile ilgili faaliyetleri hakkında bilgi edinmek üzere, ilgili bakanı veya bakanlığı gerektiğinde toplantıya çağırarak,

e) Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılım sürecindeki ve katılım sonrasındaki gelişmelere ve bu konuda Komisyonun faaliyetlerine ilişkin değerlendirme raporları hazırlamak,

f) Avrupa Birliğindeki gelişmeleri takip etmek, gerektiğinde yurt dışında incelemelerde bulunmak ve bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek,

g) Avrupa Birliği kurumları ile diğer üye ve aday ülke eř parlamentoları ve Avrupa Birliği komisyonlarıyla ilişkileri yürütmek,

h) Avrupa Birliğine katılım konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına ilişkin gerekli bilgi ve dokümanları temin etmek,

ı) Avrupa Birliğine katılım konusunda kamuyu bilgilendirici etkinlikler yapmak.”

MADDE 4. 4847 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Komisyon İçtüzükte daimi ihtisas komisyonlarına tanınan yetkileri de kullanır.”

MADDE 5. 4847 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyonun alışma usul ve esasları

Madde 5.- Komisyon, TBMM İçtüzüğünde daimi ihtisas komisyonları için öngörülen çalışma esas ve usullerine tabidir.

Komisyon hükümet üyesini de dinleyerek hazırlayacağı faaliyet ve değerlendirme raporlarını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Bu raporlar Danışma Kurulunca Genel Kurul gündemine alınabilir; bu durumda bu raporlar üzerinde genel görüşme yapılır.

Komisyon raporu, Başbakanlık ve ilgili bakanlıklara Başkanlıkça gönderilir.

Komisyon çalışmaları ile ilgili olarak, yurt içi ve yurt dışı görevlendirmelere ait giderler, Komisyonun kararı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının onayı ile 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçesinden karşılanır.

Komisyon çalışmalarında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde TBMM İçtüzüğü hükümleri uygulanır.”

MADDE 6. 4847 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. - Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ile Bakanlar Kurulu yürütür.

GENELGEREKÇE

“Avrupa Birliğine ilişkin gelişmeleri takip etmek ve TBMM’ye sunulmuş olan kanun tasarı ve tekliflerinin AB mevzuatına uygunluğunu incelemek” üzere, 4847 sayılı ve 15.04.2003 tarihli Kanunla, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu kurulmuştur. Söz konusu Kanunun 3(a) maddesine göre, Komisyonun görevi, *“Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin Avrupa Birliği Mevzuatına uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak”* tır.

Bu metinde, üzerinde durulması gerekli iki husus vardır. Birincisi, Komisyonun işlevlerinden birinin, ihtisas komisyonlarına *“görüş sunmak”* olarak belirlenmiş olmasıdır. Bu ifade tarzı, AB Komisyonunun işlevini, bir Alt-Komisyonun rutin işlevlerinden farklı olarak, *“görüş sunmaya”* indirgemıştır. İlgili ihtisas komisyonunun, AB Uyum Komisyonu tarafından verilecek *“görüş”*ü benimseme zorunluluğu yoktur. İhtisas komisyonu, ancak, söz konusu *“görüş”*ü uygun görürse, nazarı itibara alacaktır. Başka bir deyişle, örneğin, bir uyum yasasının AB müktesebatına uyumlu olup olmadığını, AB uyum Komisyonu değil, asıl işlevi konunun uyum dışındaki yönlerini incelemek olan bir ihtisas komisyonu belirlemiş olacaktır. Bunun, isabetli bir yöntem olduğunu savunmak zordur.

İkinci olarak, komisyonun, tali komisyon olması dahi, TBMM Başkanının takdir edeceği bazı sınırlı hallerde inhisar ettirilmiştir. Gerçi Komisyon, TBMM Başkanının uygun görmediği hallerde Tali Komisyon olmayı talep edebilecektir. Ancak AB Komisyonunun, TBMM Başkanının önüne gelen tüm tasarıları izlemesi zordur. Bu nedenle, böyle bir yöntemin işletilmesi pratik değildir. Dolayısıyla, kurulan Komisyon işlevsiz hale getirilmiş olmaktadır.

Üzerinde durulması gereken bir başka husus da, AB Uyum Komisyonumuzun çalışma yöntemiyle ilgilidir. Bu Komisyonun çalışma tarzı ile öteki ihtisas komisyonlarının çalışma tarzları arasında köklü bir fark vardır. AB Komisyonu, kendisine havale edilen tasarıları, münhasıran, AB müktesebatına uygunluğu açısından incelemektedir.

Bu Kanun Teklifi, yukarıda özetlenen sakıncaların giderilmesi amacıyla, AB üyesi ve AB’ye aday ülkelerdeki uyum komisyonlarının kuruluş ve işleyişleri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

Teklif ile komisyonun oluşumu, görev ve yetkileri, çalışma usul ve esasları diğer daimi ihtisas komisyonları ile paralel hale getirilmiştir.